

Національний педагогічний університет
імені М. П. Драгоманова

Українська Академія Наук

Гілея

Науковий вісник

- *Історичні науки*
- *Філософські науки*
- *Політичні науки*

Випуск 87 (№ 8)

Київ – 2014

Щомісячний збірник наукових праць “Гілея: науковий вісник”

Фахове видання

з філософських, політичних та історичних наук, затверджено постановами президії ВАК України (протокол № 1-05/2 від 10 березня 2010 р. та протокол № 1-05/3 від 14 квітня 2010 р.)

Свідцтво про державну реєстрацію (перереєстрацію) друкованого засобу масової інформації
Серія КВ № 19946 – 9746 ПР від 31 травня 2013 року

Друкується за рішенням

Вченої ради Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова
(протокол № 14 від 29 червня 2014 р.); Президії ВГО Української Академії Наук (протокол № 14-06-26 від 2 червня 2014 р.)

Шеф-редактор –

В. П. Андрущенко,
д-р філос. наук, проф., член-кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Головний редактор –

В. М. Вашкевич, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Співредактори –

В. І. Гончаров, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
О. П. Кивлюк, д-р філос. наук, ст.н.с.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. В. Кривошея, д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
І. М. Преборська, д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ)

Відповідальний секретар –

В. Б. Халамендик, д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)Рецензенти: **М. І. Панчук**, д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)**М. Т. Степико**, д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
І. Г. Онищенко, д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
Н. В. Коваленко, д-р соц. наук, проф. (Україна, Київ)

Редакційна рада:

В. П. Андрущенко – д-р філос. наук, проф., член-кор. НАН України,
акад. НАПН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. М. Вашкевич – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. Б. Євтух – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
А. І. Зеленков – д-р філос. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
В. Ф. Колесник – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)
Р. Мирзаханян – д-р іст. наук, проф. (Вірменія, Єреван)
М. І. Михальченко – д-р філос. наук, проф., член – кор. НАН України
(Україна, Київ)
В. Ф. Солдатенко – д-р іст. наук, проф., член-кор. НАН України
(Україна, Київ)

Редакційна колегія:

З соціологічних наук:**В. А. Бурляєва** – д-р соц. наук, проф. (Росія, Невномиськ)
О. М. Дікова-Фаворська – д-р соц. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Т. А. Жижко – д-р філос. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
С. В. Лапина – д-р соц. наук, проф. (Білорусь, Мінськ)
Л. Л. Макаренко – д-р пед. наук, доц.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Ю. В. Романенко – д-р соц. наук, проф. (Україна, Київ)
Ю. І. Яковенко – д-р соц. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)З історичних наук:**І. Н. Войцехівська** – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
Б. М. Гончар – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)
І. І. Дробот – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
М. А. Журба – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Г. Г. Лазько – д-р іст. наук, проф. (Білорусь, Гомель)
В. П. Михайлюк – д-р іст. наук, проф. (Україна, Луганськ)
А. Миколайчук – д-р хабілітований (історія), проф. (Польща, Познань)
Т. А. Стоян – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Л. М. Чернега – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
Ю. І. Шаповал – д-р іст. наук, проф. (Україна, Київ)З філософських наук:**А. С. Абасова** – д-р філос. наук, проф. (Азербайджан, Баку)
В. Г. Акоюн – д-р філос. наук, ст.н.с. (Україна, Київ)
О. О. Базалук – д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ)
В. П. Бех – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. Г. Воронкова – д-р філос. наук, проф. (Україна, Запоріжжя)
Е. М. Герасимова – д-р філос. наук, проф. (Україна, Київ, НПУ ім.
М. П. Драгоманова)
В. О. Жадько – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
С. В. Куцупал – д-р філос. наук, проф. (Україна, Полтава)
В. І. Муляр – д-р філос. наук, проф. (Україна, Житомир)
О. Ф. Оніпко – д-р техн. наук, проф. (Україна, Київ)
С. Тецлав – д-р філос. наук, проф. (Польща, Бидгощ)
М. М. Прохоров – д-р філос. наук, проф. (Росія, Нижній Новгород)
О. Б. Скородумова – д-р філос. наук, проф. (Росія, Москва)
О. В. Уваркіна – д-р філос. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
С. М. Яшанов – д-р пед. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)З політичних наук:**Б. І. Андрусичин** – д-р іст. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
О. В. Бабкіна – д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
К. В. Балабанов – д-р політ. наук, проф. (Україна, Маріуполь)
І. М. Варзар – д-р політ. наук, проф.
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)
В. А. Войналович – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
М. с. Іванов – д-р політ. наук, проф. (Україна, Миколаїв)
В. О. Котигоренко – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
І. Л. Морозов – д-р політ. наук, проф. (Росія, Волгоград)
О. В. Попова – д-р політ. наук, проф. (Росія, Санкт-Петербург)
С. Ю. Римаренко – д-р політ. наук, проф. (Україна, Київ)
В. Л. Савельєв – д-р іст. наук
(Україна, Київ, НПУ ім. М. П. Драгоманова)

Гілея : науковий вісник : збірник наукових праць / гол. ред. В. М. Вашкевич. – К. : ПП “Видавництво “Гілея”, 2014. – Вип. 87 (8). – 434 с.

Концепція вісника базується на багатоплановому науковому висвітленні проблем інформаційної цивілізації, що формується. Основні рубрики наукового видання охоплюють галузі історичних, філософських та політичних наук. Розрахований на фахівців гуманітарних та соціально-політичних наук.

*ГІЛЕЯ – в стародавні часи територія лісової Скіфії між Борисфеном (Дніпром) і Гіпанісом (Південним Бугом). Рештки цієї “лісової квітки” залишилися до теперішнього часу на території Миколаївської та Херсонської областей. (Докладніше див. : Геродот. Історія. IV. – С. 16-25)

Запрошуємо Вас відвідати наш сайт: www.gileva.org.ua

E-mail: gileva.org.ua@gmail.com

Див. також: сайт Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського: www.nbuv.gov.ua/portal

Розділ: Наукова періодика України: журнали та збірники наукових праць

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника "Гілея: науковий вісник" в УКРАЇНІ

ВІННИЦЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Вінницький національний технічний університет)
керівник **С. Г. Денисюк**, доктор політичних наук
e-mail: svitlana.denisvuck@vandex.ua

ДНІПРОПЕТРОВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара)
керівник **В. А. Вершина**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: mailto:vivi.dp@mail.ru

ДОНЕЦЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Донецький національний університет)
керівник **О. В. Андриєнко**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: elena_andrienko8@mail.ru

ЗАПОРІЗЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Запорізький національний технічний університет)
керівник **Є. О. Ємельяненко**, кандидат філософських наук
e-mail: gileva_zaporizhzhva@ukr.net

ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, м. Івано-Франківськ)
керівник **Г. О. Дичковська**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: go_osmomysl@ukr.net

ПОДІЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський)
керівник **І. А. Колосюк**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: ikolosyuk@ukr.net

ЛУГАНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Східноукраїнський національний університет імені Володимира Даля, м. Луганськ)
керівник **В. П. Михайлюк**, доктор історичних наук, професор
e-mail: vital_mih@ukr.net

ЛЬВІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Національний університет "Львівська політехніка")
керівник **І. В. Карівець**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: sacre@ukr.net

МАРІУПОЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Маріупольський державний університет)
керівник **А. М. Дегтеренко**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: degterenko777@ukr.net

МИКОЛАЇВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Миколаївський національний університет імені В. О. Сухомлинського)
керівник **С. С. Макаруч**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: rvgreabis@farlep.mk.ua
координатор **К. О. Шкуренко**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: sh_kamila@mail.ru

ОДЕСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Одеський національний університет імені І. І. Мечникова)
керівник **П. І. Барвінська**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: barwinskaja@ua.fm

ПОЛТАВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Полтавський факультет Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого)
керівник **С. В. Куцєпал**, доктор філософських наук, професор
e-mail: svkutsepal@rambler.ru

СЕВАСТОПОЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Севастопольський національний технічний університет)
керівник **П. Т. Фіров**, кандидат історичних наук, доцент
тел.: 8 068 925 74 57

СІМФЕРОПОЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Кримський економічний інститут Київського національного економічного університету імені В. Гетьмана)
керівник **О. Д. Попов**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: popalex79@mail.ru

СУМСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Сумський державний університет)
керівник **Дегтярьов С. І.**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: starsergo@bigmir.net

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка)

керівник **А. Б. Кліш**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: Klish_Andriy@ukr.net

УМАНСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини)
керівник **І. І. Кривошея**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: kii1969@mail.ru

ХАРКІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Національний технічний університет "Харківський політехнічний інститут")
керівник **І. В. Владленова**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: vladlenova@email.ua

ЧЕРКАСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького)
керівник **Є. О. Васильчук**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: vasilchuk84@bk.ru

ЧЕРНІГІВСЬКЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО

(Чернігівський державний інститут економіки і управління)
керівник **О. В. Тополь**, доктор філософських наук, доцент
e-mail: topololga@ukr.net
координатор **С. М. Горобець**, молодший науковий співробітник
e-mail: olen-g@vandex.ru

ПРЕДСТАВНИЦТВО

збірника "Гілея: науковий вісник" в Азербайджані

(Національна Академія Наук Азербайджану, м. Баку)
керівник **М. А. Махмудов**, доктор філософії
e-mail: matlabm@vandex.com
координатор **Р. Рагімлі**, науковий співробітник
e-mail: rus_rahimli@yahoo.com

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника "Гілея: науковий вісник" в БІЛОРУСІ

(Академія управління при Президентові Республіки Білорусь, м. Мінськ)
керівник **С. М. Алейнікова**, кандидат соціологічних наук, доцент
e-mail: alejnsvetlana@vandex.ru
(Брестський державний університет імені О. С. Пушкіна, м. Брест)
керівник **Г. В. Шостак**, кандидат педагогічних наук
e-mail: shostak1964@brest.by
(Гомельський державний університет імені Франциска Скорини, м. Гомель)
керівник **М. М. Мезга**, кандидат історичних наук, доцент
e-mail: nmezga@gsu.by

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника "Гілея: науковий вісник" в ПОЛЬЩІ

(Університет імені Адама Міцкевича в Познані)
керівник **Р. Димчик**, доктор, викладач
e-mail: dymczyk@wp.pl
(Інститут історії Академії імені Яна Длугоша в Ченстохові)
керівник **Н. Моравец**, доктор, викладач
e-mail: mornor@wp.pl

ПРЕДСТАВНИЦТВА

збірника "Гілея: науковий вісник" в РОСІЇ

(Російський державний соціальний університет, м. Москва)
керівник **Т. І. Коваль**, кандидат філософських наук, доцент
e-mail: koti-89@mail.ru
(Кубанський державний університет, м. Краснодар)
керівник **С. М. Бородіна**, кандидат політичних наук, доцент
e-mail: sve9506@vandex.ru
(Самарський юридичний інститут, м. Самара)
керівник **А. Г. Іпполітова**, кандидат культурології, доцент
e-mail: ippolitovaag@rambler.ru
(Технічний інститут Північно-Східного федерального університету імені М. К. Аммосова, м. Нерюнгри, Якутія)
керівник **О. Р. Авілова**, кандидат філологічних наук, доцент
e-mail: lana-tem@mail.ru
(Челябінська державна академія культури та мистецтв, м. Челябінськ)
керівник **О. Ю. Павлова**, кандидат культурології
e-mail: astra861@rambler.ru

Муляр Г. В., аспирантка, Восточноевропейский национальный университет им. Леси Украинки (Украина, Луцк), box007@meta.ua; romir1991@yandex.ua

Археологические исследования Вольны и Ривненщины (вторая половина 1940-х – начало 1990-х годов)

Путем привлечения ряда источников, материалов научных публикаций описывается процесс выявления и изучения на протяжении 1945–1991 годов археологических достопримечательностей на территории Вольнской и Ровенской областей Украинской ССР. На основе использования общенаучных и специальных исторических методов исследования (проблемно-хронологического, сравнительно-исторического, синхронного, др.) очерчена роль научных учреждений общесоюзного и республиканского уровня, высших учебных заведений региона, музеев и заповедников в проведении памятникоохранительных мероприятий на объектах археологии. Обращено внимание на вклад отдельных ученых Вольны и Ривненщины в организацию и осуществление археологических исследований, их результаты, которые нередко приобретали общевосточный резонанс.

Ключевые слова: археология, исследование, достопримечательность, Вольнь, Ривненщина, экспедиция.

* * *

УДК 94(477)“1945/1952”:378

Лук'яненко О. В.
кандидат історичних наук,
ст. викладач кафедри культурології,
Полтавський національний педагогічний
університет ім. В. Г. Короленка
(Україна, Полтава), lukyanenko.ov@gmail.com

АНТИЗАХІДНА ІСТЕРІЯ У КАРИКАТУРАХ ОСВІТЯН УРСР ПОВОЄННОГО СЕМИЛІТТЯ (1)

Ілюструється еволюція поглядів освітян педінститутів УРСР повоєнного періоду (1945–1952 рр.) на міжнародне становище. Застосування методу контент-аналізу педагогічної преси дозволило простежити нароцання проти-американської позиції у середовищі викладачів та студентів; відслідкувати співвідношення уваги до різних політичних діячів та подій світового значення. Вітворено послідовність переконування освітян країни у загинванні Заходу та миролюбності СРСР. Зроблена оцінка напрямів ідеологічної війни освітян у сфері геополітики.

Ключові слова: педагогічний інститут, карикатура, міжнародна політика, біполярний світ, новостна Україна.

Вища педагогічна школа УРСР мала гартувати не лише педагогічні здібності молодого покоління. Серед її завдань було й формування “правильного” бачення світу та міжнародної політики. Особливо ж гостро воно постало у повоєнну добу, коли геополітичні реалії зазнали неймовірних змін та викривлення. Значну роль в орієнтації педагогів у дипломатичному морі відіграла періодична педагогічна перса. Її місія полягала у коригуванні поглядів викладачів вишів згідно з курсом партії та у переконанні у всезагальності й однозначності саме такого трактування політики. У цій розвідці ми звернемо увагу не стільки на інформаційну насиченість головного педагогічного видання УРСР, скільки на відповіді освітян на її виклики. Зазвичай останні шпальта “Радянська освіта” були присвячені короткому огляду міжнародного становища. Саме на четвертій сторінці газети публікували й замітки освітян педінститутів з питань геополітики. Та чи не найцікавішими та найчастішими у повоєнному семилітті були не публікації, а карикатури та агітаційні плакати, створені викладачами. У них тісно перепліталися ідеологія, гумор та творчість. І саме вони стали головними об'єктами дослідження. Серед тих, що публікувала “Радянська освіта”, з 1950-х р. переважали твори викладача креслення Вінницького педінституту М.Славського. З 1951 по 1952 рр. редакція оприлюднила 10 його творів на міжнародну тематику.

Перша карикатура була пов'язана із тим, що 31 січня 1951 р. американський верховний комісар у Німеччині Джон Макклой достроково звільнив з ув'язнення колишнього штандартенфюрера Націонал-соціалістичного льотного корпусу А. Круппа. На нюрнберзькому процесі німецький промисловець був визнаний винним у розкраданні індустрії окупованих держав та отримав дванадцятирічний термін ув'язнення. Педагога Вінницького педінституту збурило, що А. Круппу не просто повернули частину концерну та статків, а ще й видали кредит в 11 млн. марок.

На малюнку зображено приміщення старої, з облупленими стінами, в'язниці, з якої випускають А. Круппа. Сам промисловець намальований товстим, незграбним, хоча сам барон був радше струнким та астенічним за будовою тіла. Здається, що гудзики на жилетці та штаних от-от відірвуться, утримуючи неймовірно розжиріле пузо. А. Крупп робить зухвалий упевнений крок уперед з дверей в'язниці на волю, тримаючи у правій руці циліндр та парасольку. У нього поверх людського тіла замість голови з дорогого костюму стирчить ствол гармати. Він гордо зведений над усіма. Двері каземату для військово-промислового магната тримає Дж. Макклой. Американець зображений виправленим військовим з трьома ключами в правій руці та моноклем. Проте, уся “американська пиха” помітна у його розтовстілому обличчі з другим підборіддям, широкими жоками та животиком. Зауважимо, що Верховний комісар був не таким огрядним, проте, мусив ним стати у карикатурі для гноблення американського способу життя. По ліву руку від звільненого стоять два “стовпи західної буржуазії”. Один із них – прем'єр Англії К.Етллі. На ньому чорний фрак, а в руках букет квітів з листівкою: “Круппу від Етллі” (чи за браком місяця, чи за браком знання, гравер скоротив прізвище англійця, викинувши “зайву” літеру “Т”). Поруч у білому фраківі стоїть Президент Франції В.Оріоль, плескаючи у долоні звільненому німцю [1].

Уже в липні 1951 р. газета надрукувала чергову “агітаційну карикатуру” освітянина. Вона була присвячена протистоянню двох військово-політичних блоків повоєнного світу. У кімнаті заможного будинку навпроти величезного вікна сиділи троє представників Заходу. Усе говорило про владу капіталу над людьми: навіть зависи з обох боків були прикрашені візерунками у вигляді символу долара. Трійця сиділа за столом з розстеленою картою американських військових баз на території Західної Європи та на Близькому Сході. На ній уже вткнуті дев'ять прапорців. А переляканий вусатий європеєць (скоріше за все, символічно зображений французький президент В. Оріоль) уже готує десятий прапорець. Поруч сидить інший. Він не підписаний, проте схожий на тогочасного Головнокомандувача Союзних військ Д. Ейзенхауера на усіх інших карикатурах автора. Він одягнений у щось на кшталт військової форми. Замість погонів на кокарди у нього також символ американської валюти. Центром антагоністів є капіталіст у ледь застігнутому костюмі (скоріше за все це зображення міністра оборони Англії У.Черчилля). На правій руці він носить пов'язку, схожу до нацистської, та замість свастики на ній у білому колі чорний символ долара. Поруч лежить папка “План нової війни” (із символом “\$”). В руках у головного злодія олівець, готовий

накреслити нові загарбницькі плани світу. Його обличчя, схоже на писок бульдога, спотворила гримаса від того, що коїться за вікном, куди він нервово показує рукою співрозмовникам. Там, на фоні робочих фабрик з димом, зображена рука трудівника. У ній листок із записом “мільйони підписів за Пакт миру”, а поверх сидить голуб із листом з гаслом “Мир” у дзьобові. Під карикатурою підпис про загальний настрій у кімнаті: “Хоч ми й швидко розгортаємо нашу мережу військових баз, але ще швидше зростає масова база боротьби за мир...” [2].

У вересні 1951 р. у полі зору освітян були події у м. Сан-Франциско, США, де було підписано мирний договір між Японією та країнами антигітлерівської коаліції. Як не дивно, але договір, що фактично завершив Другу світову війну, викликав хвилю обурення у педагогів. На карикатурі, присвяченій цій події, викладач Вінницького педінституту зобразив руку, що тримає револьвер. Чорний піджак має на лацкані напис “Уолл-Стріт”. З-під нього видніється манжет сорочки кольорів американського прапора із заповнювачем у вигляді знака долара. Загалом уся замальовка у котре покликана показати залежність усього світу від США. Так, поверх руки пістолета, спрямованого удалечінь, також почесно красується символ американської валюти. Цікаво, що й сама зброя доволі цікава. Насправді цей револьвер не що інше, як декоративне зображення тодішнього прем'єр-міністра Японії Йосіда Сігуру. Його руки, немов у слухняного солдата, складені вздовж тіла – ствола револьвера. А голова політика з відкритим ротом з дрібними зубками, схожим більше на пащу кажана, з якої от-от вирветься куля, насаджена на кінчик ший-ствола. Уздовж тіла, як марка зброї, підпис: “ЮСІДА”. А на капелюхові ліберального урядовця Японії зоріє, як кокарда, всюдисущий знак долара. Зауважимо, що у повоєнній Японії Йосіда був свого роду архітектором нового життя й отримав прізвисько “Японський Черчилль” не лише за любов до сигар. Його стараннями Японія стала демократичною, на світовій арені змогла завоювати авторитет, відмовившись від своїх колоніальних володінь, Південного Сахаліну, Курил, Південного Тихоокеанського мандату, претензій та Антарктиду, островів Спратлі, Парасельських та Піскадорських островів. Натомість СРСР не визнавала цих відмов, бо за ним не було закріплено власності на анексовані японські землі. Тому освітяни разом із “усією світовою прогресивною громадськістю” вимальовували образ Японії як поплічниця США [3].

У грудні 1951 р. предметом для критики стали спроби США, Англії та Франції розпочати в ООН дискусію з приводу регулювання, обмеження і відповідного скорочення всіх збройних сил і всіх озброєнь. З вуст радянської пропаганди це трактувалося як “маневр”, розрахований на те, аби “балачки” про скорочення озброєнь використати за ширму для прикриття ще більшого розгортання гонки озброєння. На карикатурі, що зображувала цю подію, є два фігуранти. Один із них – Верховний головнокомандувач Союзних військ Д.Ейзенхауер. Він зображений під час купання. Проте замість ванни у нього військова каска надписом “USA”. Для переконливості на дзеркалі води є літери: “Атлантична вода”, а з неї стирчать стволи гармат, гаубиць, штики, шабля та кинджал. Сам генерал купається у

військовому кашкеті з власним іменем та знаком долара на ньому. Майбутній Президент корисливо потирає руки над Декларацією США, Англії та Франції. На ній автор взяв слово “Скорочення” озброєнь у лапки, аби продемонструвати зневажливе ставлення до процедури, яку разом із урядом СРСР вважав блюзнірством на міжнародній арені. Документ в руках тримає чоловік у циліндрі та фраківі, який схилився над “ванною” Ейзенхауера, тримаючи в руках знак долара як хабар. Більше за все, він схожий на британського прем'єра К.Еттли, хоча той уже не сидів на урядовому стільці. А під карикатурою викладач педінституту розмістив єхидні вірші: “Маневри викрито брехливі! / З води не вийдете сухі ви!” [4].

У кінці першої даного дослідження розставимо декілька акцентів. По-перше, одразу по війні найгарячішою темою залишалася й найболючіша – стосунки з гітлерівською та пост гітлерівською Німеччиною. Образ німця у світогляді українського інтелігента формувався доволі однобоким. Це видно хоча б з аналізу промови тогочасного наркома освіти республіки П. Тичини на нараді вчителів західних областей у Львові взимку 1945 р. асоціативний ряд зі словом “німець” включав у себе такі поняття як “гітлерівські дикі орди”, “фашистський звір”, “німецький самозакоханий куций розум”, “давній ворог слов'янства”, “несамовитий”, “придуркуватий” тощо [5]. По-друге, післявоєнна картина геополітики з новою силою включила в себе шельмування союзу закордонного (а особливо ж німецького) капіталу та “українського буржуазного націоналізму”. Частими епітетами “запроданці” та “покидьки”. Їхні програмні положення трактувалися як “танці під диригентську паличку німецьких фашистів”, сіяння ненависті до росіян, уведення “німецького рабства” та задоволення потреб “п'яної гітлерівської солдатні” [5].

По-третє, безпосереднім наслідком ідеологічної дії попереднього пункту було тлумачення союзу українців і росіян. Ми навмисне відносимо це питання до кола міжнародної політики, бо хоча й де-юре СРСР “зцементував” українців та росіян в другу тюрму народів, уважаємо, що де-факто взаємовідносини двох народів ніколи не переставали бути стосунками двох різних народів у ментальному, культурному та цивілізаційному плані. Повоєнна позиція з цього питання була зрозумілою: треба ще міцніше з'єднати два народи. Як зразки ідеальної дружби наводилися приклади “вічної згоди” царя Олексія Михайловича та Богдана Хмельницького, дружби письменників М.Горького та М.Коцюбинського, Т.Шевченка та О.Герцена [5]. Образ російського народу – образ “народу-визволителя”, “народу-велетня, який виніс на собі основний тягар війни”, чия “свята кров пролита за свободу України на її землях” [6].

По-четверте, з початку 1950-х років в освітан формують образ СРСР як носія миру, світла та істини у світі. Холодна війна змусила знайти замітника розгромленій Німеччині в жахливому американському капіталові. Яскравим прикладом цього була пропаганда рішення Постійного комітету Всесвітнього конгресу прихильників миру, що вимагала заборонити атомну зброю у 1950 р. Тоді по всій країні проводили збори щодо підписання Стокгольмської відозви, не минули й

викладачів та студентів педагогічних інститутів. В одному з липневих випусків “Радянської освіти” розмістили фото–доказ одностайності та усвідомлення вибору радянської інтелігенції. Двоє викладачів та троє студентів Київського педінституту з одухотвореними обличчями ставили підписи під документом [7]. Під час цієї кампанії міжнародний агресор для громадян СРСР був уже чітко визначений. Так, студент Копейко Житомирського педінституту зауважував: “ми протестуємо проти агресії американців в Кореї і приєднуємо свій голос до голосу прогресивних людей всього світу в боротьбі за мир” [8].

Список використаних джерел

1. Славський М. Крук крукові ока не виклює // Радянська освіта. – 10 лютого 1951. – № 6. – С. 4.
2. Славський М. База і бази // Радянська освіта. – 21 липня 1951. – № 29. – С. 4.
3. Славський М. Самурайська зброя в руках Уолл–стріту // Радянська освіта. – 29 вересня 1951. – № 39. – С. 4.
4. Славський М. Маневри викрито брехливі!.. // Радянська освіта. – 1 грудня 1951. – № 48. – С. 4.
5. Радянський народ – народ багатирів // Радянська освіта. – 21 січня 1945. – № 3. – С. 1.
6. Тичина П. За здоров’я російського народу // Радянська освіта. – 1 червня 1945. – № 24. – С. 1.
7. Галич Ю. У педагогічному інституті імені О. Горького м. Києва (фото) // Радянська освіта. – 8 липня 1950. – № 27. – С. 3.
8. Зупинити атомників // Радянська освіта. – 8 липня 1950. – № 27. – С. 3.

References

1. Slavs'kyu M. Kruk krukovi oka ne vyklyuye // Radyans'ka osvita. – 10 lyutoho 1951. – № 6. – S. 4.
2. Slavs'kyu M. Baza i bazy // Radyans'ka osvita. – 21 lypnya 1951. – № 29. – S. 4.
3. Slavs'kyu M. Samurays'ka zbroya v rukakh Uoll–stritu // Radyans'ka osvita. – 29 veresnya 1951. – № 39. – S. 4.
4. Slavs'kyu M. Manevry vykryto brekhlyvi!.. // Radyans'ka osvita. – 1 hrudnya 1951. – № 48. – S. 4.
5. Radyans'kyu narod – narod bohatoryriv // Radyans'ka osvita. – 21 sichnya 1945. – № 3. – S. 1.
6. Tychyna P. Za zdorov'ya rosiys'koho narodu // Radyans'ka osvita. – 1 chervnya 1945. – № 24. – S. 1.
7. Halych YU. U pedahohichnomu instytutu imeni O. Hor'koho m. Kyueva (foto) // Radyans'ka osvita. – 8 lypnya 1950. – № 27. – S. 3.
8. Zupynyty atomnykiv // Radyans'ka osvita. – 8 lypnya 1950. – № 27. – S. 3.

Lukyanenko O. V., Ph.D. in History, Senior lecturer of cultural studies sub-department in V. G. Korolenko Poltava National Pedagogical University (Ukraine, Poltava), lukyanenko.ov@gmail.com

Anti-western hysteria in caricatures of educators of Ukrainian Soviet Socialist Republic of postwar seven-years period (1)

Article illustrates the evolution of the views of teachers of pedagogical institutes of the Ukrainian SSR of the postwar period (1945–1952) on the international situation. Application of the method of content analysis of educational media made it possible to trace anti-American positions among teachers and students; to track the value of attention to various political figures and world events. Reproduced sequence of making teachers believe in the decay of the West and the peacefulness of the USSR. An assessment of the main directions of ideological warfare teachers in geopolitics is made in the paper, too.

Keywords: Pedagogical Institute, caricature, international politics, the bipolar world, the post-war Ukraine.

Лукьяненко А. В., кандидат исторических наук, ст. преподаватель кафедры культурологии, Полтавский национальный педагогический университет им. В. Г. Короленко (Украина, Полтава), lukyanenko.ov@gmail.com

Антизападная истерия в карикатурах педагогов УССР послевоенного семилетия (1)

Иллюстрируется эволюция взглядов педагогов пединститутов УССР послевоенного периода (1945–1952 гг.) на международное положение. Применение метода контент-анализа педагогической прессы позволило проследить наращение против-американской позиции в среде преподавателей и студентов;

отследить соотношение внимания к различным политическим деятелям и событиям мирового значения. Воспроизведена последовательность убеждения педагогов страны в загнивании Запада и миролюбии СССР. Произведена оценка основных направлений идеологической войны педагогов в сфере геополитики.

Ключевые слова: педагогический институт, карикатура, международная политика, биполярный мир, послевоенная Украина.

* * *

УДК 001.891:631.527:633.63(091)(100)“19”

Євтушик Р. В.

аспірант, Національна наукова сільськогосподарська бібліотека НААН (Україна, Київ), golovchik.roman@rambler.ru

ІСТОРИЧНИЙ АНАЛІЗ НАУКОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКОРДОННИХ ВЧЕНИХ У СЕЛЕКЦІЇ ЦУКРОВИХ БУРЯКІВ НА ОДНОНАСІННІСТЬ (ПЕРША ПОЛОВИНА ХХ СТ.)

Розглянуто наукову діяльність та вклад закордонних селекціонерів у напрямі виведення нових одонасінних сортів цукрових буряків у першій половині ХХ ст. Проаналізовано особливості роботи науковців у вивченні природи одонасінності цукрових буряків та специфіку використання різних методів при формуванні сталої форми одноросткових буряків.

Ключові слова: одонасінні цукрові буряки, інтухт метод, сорт, сегментоване насіння.

За весь період розвитку буряківництва вчені цієї галузі постійно шукали шляхи та способи вирощування цукрових буряків при найменших затратах праці на таких трудомістких етапах як проривка та перевірка. До середини минулого століття у сільському господарстві вирощували багатонасінні сорти–популяції, але з районуванням у колишньому СРСР перших в світі одонасінних сортів цукрових буряків Білоцерківський одонасінний (1956 р.) та Ялтушківський одонасінний (1958 р.) підхід до вирощування даної трудомісткої культури кардинально змінився. Розпочалася нова ера у світовому буряківництві: замість багатонасінних сортів з'явилися одонасінні сорти цукрових буряків, вирощування яких дозволило повністю механізувати обробіток культури цукрових буряків та висівати насіння на кінцеву густоту, а в селекції застосовувати нові методи, відбір за величиною насіння та інші, які неможливо було застосувати у селекції з багатонасінними сортами буряків.

Першість у створенні одонасінних сортів цукрових буряків історично належить нашим українським вченим (М.Г. Бордонос, О.К. Коломієць, О.В. Попов, Г.С. Мокан та інші), проте багато науковців у всьому світі також проводили дослідження та роботу в напрямку створення одонасінних сортів цукрових буряків.

Метою статті є історичний аналіз особливостей роботи зарубіжних вчених стосовно селекції цукрових буряків на одонасінність.

В історії зустрічаються повідомлення стосовно одонасінності у буряків ще задовго до початку повномасштабних досліджень одонасінних популяцій, професор Ахард у своїх висловлюваннях ще півтора століття тому зазначив, що якби був певний засіб чи можна було придумати машину, з допомогою якої можна звільнити насіння цукрових буряків із їх оболонки та отримати одонасінне насіння, то такий винахід приніс би велику користь [5].

Перші спроби зі створення одонасінних форм шляхом селекції належать американським вченим Таусенду та Ретью, які у 1903 р. на висадках багатонасінних

ЗМІСТ

ІСТОРИЧНІ НАУКИ

Николаєва Н. Б. Приєднання українських етнічних земель до Російської та Австрійської імперій внаслідок трьох розподілів Польщі (1772–1795 рр.).....	5
Масаєв М. В. Хто викликав смутний час на русі на рубежі XVI–XVII ст.? Історіософське осмислення проблеми.....	8
Мердх Ю. М. Портретна галерея українського гравера Івана Філіповича (середина XVIII ст.).....	11
Буравський О. А. Римо-католицька церква на Правобережній Україні кінця XVIII – початку XX ст. в польській історіографії.....	14
Трубчанінов С. В. Місце та значення географії в системі історичної освіти у російських імператорських університетах.....	18
Малюга В. В. Діяльність жіночих сільськогосподарських навчальних закладів на Черніпщині в другій половині XIX – на початку XX ст.	21
Левченко І. М. Основні тенденції становлення і розвитку Київського товариства дослідників природи (друга половина XIX – початок XX століття).....	26
Левицька Н. М. Загальна характеристика стану вищої гуманітарної освіти в Україні наприкінці XIX – на початку XX ст.	30
Мартиненко В. В. Налагодження економічної співпраці між Україною і Білоруссю в 1918 році.....	36
Підлісний Д. В. Роль академічних нарад у реформуванні системи вищої освіти: досвід революційної доби (1917–1921 рр.).....	39
Пошали І. В. Соціальна політика радянського уряду УСРР у сфері репродуктивного здоров'я у 20–30-ті роки XX століття.....	42
Коханова О. О. Становище жінки в Радянській Україні на початку 20–х рр. XX ст.	45
Устенко А. А. «Колишні люди» в соціальній стратифікації радянського суспільства 1920–х рр.	49
Фесенко В. В. Політика радянської влади щодо польської етнічної меншини в УСРР у 1920–1930-ті рр.	52
Шпакович К. В. Літературний процес в Україні 20–х рр. XX ст. (на матеріалах харківських періодичних видань).....	57
Щербань Н. М. Радянські ідеїно-ідеологічні рудименти у сфері державно-церковних відносин: суть, принципи та механізми подолання.....	61
Пуйда Р. Б. Українські парламентарі УНДО та їх праця в польському парламенті на передодні Другої Світової війни.....	65
Клер І. Г. Громадська діяльність Михайла Драгоманова. Історіографія проблеми.....	69
Савченко Л. Г. Історіографічне дослідження та періодизація наукових праць академіка О. М. Онищенка.....	73
Ярлик О. А. Формування образу “Заходу” в офіційній сміховій культурі УСРР 1953–1964 рр.	75
Гнидка М. М. Становлення Православного релігійного фонду та напрями його діяльності в період об'єднання Буковини з Галичиною.....	82
Діанова Н. М. Архієпископ Херсонський і Одеський Димитрій (Ковальницький).....	86
Бурлака С. М. Життєвий та науковий шлях І. М. Єремєєва.....	90
Вергунов В. А. П. І. Гавсевич (1879–1920) – організатор системного дослідження культури лікарських рослин, державний та громадський діяч у роки перших сподівань державності України.....	92
Ніктенко К. В. Рух ударників фінансово-банківської системи УСРР: офіційна радянська пропаганда і правда історії.....	99
Левіна Ю. С. Теоретико-методологічні засади інформаційної політики радянської влади в Західних областях УСРР (1939–41 рр.).....	104
Лагодич М. М. Вплив радянської релігійної політики на конфесійні трансформації та структурізацію церковних відносин у Галичині (1944–1965 рр.).....	109
Махортих М. С. Меморіалізація пам'яті про звільнення Києва від німецької окупації за радянської доби (1943–1991).....	114
Буряк С. А. Відбудова та розвиток матеріально-технічної і навчально-методичної бази історичних факультетів та відділів при педагогічних інститутах УСРР (1943–1945 рр.).....	117
Мулярь Г. В. Археологічні дослідження Волині та Рівненщини (друга половина 1940–х – початок 1990–х років).....	122
Лук'яненко О. В. Антизахідна істерія у карикатурах освітян УСРР повоєнного семиліття (1).....	126
Євтушич Р. В. Історичний аналіз наукової діяльності закордонних вчених у селекції цукрових буряків на односторонність (перша половина XX ст.).....	128
Рішко М. М. Професор І. В. Смирнов – організатор вітчизняної плеємінної справи.....	131
Котенко Р. М. Соціально-економічні передумови розвитку туризму та подорожей на Прикарпатті за радянського періоду (1970–80-ті рр.).....	134
Палійчук У. В. Проблема обліку нерухомих пам'яток історії та культури на Прикарпатті за радянської доби.....	138
Челурда Г. М. Екологічні наслідки гідромеліоративних робіт “великого плану перетворення природи” для України.....	142
Захарчук О. О. Розвиток сортовипробування на Катеринославщині протягом XX ст.	145
Керімов Б. О. Театральне життя іреванського міста на початку XX століття.....	149
Бублик Т. Т. Еволюція стосунків греко-католиків з радянською владою (1985–1991).....	151
Корсак Р. В. Українсько-чеські відносини в трансформаційних процесах Центрально-Східної Європи: торговельно-економічний контекст співпраці (2000–2012 рр.).....	155
Березанська І. М. Інновації в організації навчально-виховного процесу та системи управління освітою вищих педагогічних навчальних закладів України I–II рівнів акредитації (2002–2011 рр.) у трактуванні вітчизняних дослідників.....	158
Деркач С. С. Етновні зміни у складі населення Київщини на початку ХХІ ст.	162
Троханяк О. С. Роль “Молодої України” в Бережанах.....	166
Пивоваренко О. А. До проблем міждисциплінарності сучасних наукових досліджень у сфері харчування.....	169
Тарас Я. Вибір дерева для будівництва церков.....	173

ФІЛОСОФСЬКІ НАУКИ

Журба М. А. У пошуках Єдиного: повернення до античних джерел.....	178
Чернова Л. П. Філософський сенс сучасної наукової картини світу.....	182
Владленова І. В. Психологічні підстави наукової діяльності.....	187
Андрієнко О. В. Соціально-функціональний вимір феномена страху.....	190
Гансова Е. А. Соціальна держава як базова засада процесів гуманізації суспільства.....	193
Гончаренко М. М. Коеволюційний принцип у визначенні соціоприродних суперечностей.....	197
Асадова Н. М. Віртуальна реальність з точки зору естетичного мислення іртуальная реальность с точки зрения эстетического мышления.....	201
Волинець А. А. Естетичний принцип випадковості в сучасному мистецтві.....	204
Ковальчук Н. Д. Концепція софійності в контексті православної культури доби Київської Русі.....	208
Дерман Л. М. Культурні нормативи тілесності в моді.....	211
Дмитренко М. Й. Структурно-функціональний та системно-теоретичний аналіз корпоративної культури.....	214
Мельник В. В. Глобалізація в культурній сфері: теоретико-методологічний аналіз.....	219
Прудникова О. В. Глобалізаційні виклики інформаційній культурі українського суспільства.....	225
Чечельницький О. В. Глобалізаційні процеси у сучасному суспільстві.....	229
Смирнова О. Д. Історико-філософський аналіз понять «ідентичність» та «культурна ідентичність» в європейській філософії.....	232

Старовойт О. Суспільне середовище як чинник формування інноваційної культури особистості в українському суспільстві	236
Савицька І. М., Майданик Н. О. Свідомість як проблема сучасної філософії.....	240
Сакун А. В. «Розум» і «знання» в проблемному полі сучасності.....	243
Тополь О. В. Архетипи української ментальності в міфопічному дискурсі.....	247
Мехтієва Г. Завдання сучасної національної держави і глобалізація	250
Захарчук О. І. Рабство та кріпацтво як історичні форми інституалізації неволи	252
Савицька І. М., Смольницька О. І. Проблеми формування національної ідентичності через призму історичної пам'яті в сучасному суспільстві.....	255
Ходус О. В. Приватність як локус особистісного існування: актуальні тенденції.....	257
Кияк М. Римо-католицька церква та місія євангелізації в інформаційну добу.....	261
Панченко М. Г. Герменевтичний дискурс українського протестантизму: постановка проблеми	263
Гончаренко М. М. Коеволюційний принцип у визначенні соціоприродних суперечностей.....	266
Гоян І. М. Трансценденталізм Бориса Яковенка у контексті дискусії навколо психологізму. Стаття друга. Критика феноменології Едмунда Гуссерля	271
Мамедов Д. О. Про теорію трагедійності в поглядах Гегеля	275
Матвієнко І. С. «Здорове суспільство» та місце людини в ньому (Е. Фромм).....	278
Блогур В. Є. Формування сучасної концепції спорту в умовах глобалізації та євроінтеграції: міжнародний і вітчизняний досвід	280
Завальнюк О. В. Спорт як об'єкт філософської рефлексії	285
Бойко А. І., Каюк Т. В. Аналіз тенденції комплексності кризи в освіті за використання методу «виділення тенденцій».....	288
Бойченко М. І. Соціально-комунікативні засоби забезпечення сучасної університетської освіти	292
Ємельяненко С. О. Прояви марпальності в гетерогенних групах: проблеми формування компетенцій викладача в межах інклюзивної освіти.....	298
Крикун В. Ю. Риторика як наука та навчальна дисципліна: історія і сучасність	301
Найдюнов О. Г. Філософські аспекти історичного розвитку концептуальних основ вищої освіти.....	305
Третьякова Т. М. Складові гуманізації вищої освіти в Україні.....	309
Блокопитова Н. І. Компаративний підхід до ґендерного питання в тюркських, перських і арабських суспільствах.....	312
Велієва І. Х. Вірші Сади Сани в «Тезкірей–Гарадаг» (текстологічний і філологічний аналіз)	317
Кулев Н. М. Єдність сучасності та історії в художній прозі (на основі творчості Манафа Сулейманова).....	320

ПОЛІТИЧНІ НАУКИ

Каландаров Н. Нові геополітичні тенденції і процеси глобалізації у світовій політиці	324
Морарь М. В. Націоналізм в ідеології, політиці та практиці політичних партій	327
Вінникова Н. А. По той бік демократії: незмінність елітизму політичних рішень	331
Герман Ю. О. Геополітичний зміст та значення освоєння космічного простору	334
Холод І. Ю. Переговори про регіональне всеосяжне економічне партнерство: проблеми та перспективи	337
Рафальський І. О. Національне самовизначення: інтеграційні та дезінтеграційні процеси.....	342
Польовий М. А. Чинник громадянського суспільства та прогнозування стабільності політичного процесу	345
Кияниця Л. Л. Регіональний баланс сил у контексті теорії регіональних комплексів безпеки (ТРКБ).....	349
Шелемба М. М. Структурування електорального простору: об'єкти, особливості формування, динаміка змін	353
Шлхта І. В. Дмитро Донцов vs В'ячеслав Липинський: конфлікт ідеологій чи конфлікт особистостей?.....	358
Шотурма Н. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності місцевих органів виконавчої влади.....	362
Тревін М. П. Феномен «гібридної» війни.....	366
Шаф'єв Н. Ю. Діяльність діаспори як важливий елемент лобювання інтересів	371
Тиркус Ю. С. Демократизація як основа забезпечення євроінтеграційного процесу в Україні.....	373
Насадюк Ю. С. Реалії політичних цінностей українського суспільства (на прикладі Революції Гідності).....	377
Головань О. О. Україна у безпекових стратегіях США 2014 року	380
Макаренко Б. Соціальні засади політичної участі в реаліях демократизації українського суспільства.....	384
Кізь М. В. Афішування приватного життя як елемент політичного PR.....	388
Швечикова Я. П. Історія становлення та розвитку європейського регіонального комплексу безпеки.....	391
Савка О. В. Адміністративно-територіальна реформа Польщі: революція регіонального управління.....	394
Плевако І. Г. Латиноамериканський геополітичний альтерглобалізм та суспільний антиглобалізм	398
Ювченко А. І. Квотування як політичний механізм ґендерного вирівнювання в державах Східної та Південної Азії.....	404
Мамедлі А. А. Вплив Ірано-Турецьких відносин на Південнокавказький регіон	406
Королєвська А. В. Політична толерантність у відносинах влада-опозиція в Росії	410

СОЦІОЛОГІЧНІ НАУКИ

Гоян І. М., Максимович О. В. Модернізм та традиціоналізм як цивілізаційні типи українського етнопольного характеру: історико-соціологічний аналіз.....	414
Коростильова А. Множинність концепцій щодо визначення поняття «молодь» та її граничних вікових меж	418

НАУКОВЕ ЖИТТЯ

Котигоренко В. О. Поширення політичного радикалізму та екстремізму серед сучасної української молоді (рецензія на монографію Є. О. Васильчук: "Політичний радикалізм та екстремізм у молодіжному середовищі України" / Є. О. Васильчук. – Черкаси: «Паллум», 2014. – 514 с.) ...	420
Масасв М. В. Чи здатне мистецтво подолати притаманний науці логоцентризм або воно остаточно втратить зв'язок з реальністю, а його символи стануть симулякрами. Рецензія на монографію: Берестовська Д. С. Нариси філософії мистецтва / Д. С. Берестовська. – Сімферополь: ІТ «АРИАЛ», 2013. – 200 с.).....	421
Моравец Норберт Рецензія на монографію: Кривошея І. І. Польські аристократи Потоцькі в соціально-економічному та суспільно-політичному житті підросійської України (кінець XVIII – початок XX століття). – Умань, 2013. – 400 с.	423
Шевчук О. В. Рецензія на монографію: Седляр Ю. О. Міжнародні санкції у світовій політиці: теорія і практика / Ю. О. Седляр. – Миколаїв: Вид-во ЧДУ ім. П. Могили, 2013. – 412 с.	425

CONTENT

HISTORICAL STUDIENS

Nikolaeva N.B. Joining Ukrainian ethnic lands of the Russian and Austrian empires due to the three partitions of Poland (1772–1795).....	5
Masayev M.V. Who provoked the time of trouble in Russia of XVI–XVII? Historyosophical study of the problem.....	8
MerdukhYu.M. Portrait gallery of Ukrainian engraver Ivan Fylypovych (middle of the XVIII century).....	11
Buravsky O.A. The Polish gentry and Roman Catholic Clergy of the Right–Bank Ukraine at the end of the XVIIIth beginning of the XXth centuries in the Polish Historiography.....	14
Trubchaninov S.V. The place and importance of geography in the system of historical education in the Russian Emperor's Universities.....	18
Malyuga V.V. Women's agricultural activities of educational institutions in the Chernihiv region in the second half of XIX – early XX century.....	21
Levchenko I.M. Major trends of formation and development of the Kiev Society of Naturalists (second half of the XIX – and early of XX century).....	26
Levytska N.M. General characteristics of the state of higher humanitarian education in Ukraine in late XIX – early XX centuries.....	30
Martynenko V.V. The establishing of economic cooperation between Ukraine and Byelorussia in 1918.....	36
Podlesniy D.V. The role of academic meetings in reforming the higher education system: the experience of the revolutionary age (1917–1921).....	39
Poshaly I.V. The social politics of the Soviet government USRR in the sphere of reproductive health in the 20–30th of the XX century.....	42
Kokhanova O.O. The situation of women in the Soviet Ukraine in the early 20–ies of XX century.....	45
Ustenko A.A. «Former people» in the social stratification of soviet society in the 1920s.....	49
Fesenko V.V. Policy of the Soviet government against the Polish ethnic minority in the USSR in 1920–1930–ies.....	52
Shpakovych K.V. A literary process is in Ukraine 1920 years (on materials of the Kharkiv magazines).....	57
Shcherban' M.V. Soviet true to the idea and ideological rudiments in the area of church and state relations: the nature, principles and mechanisms of overcoming.....	61
Puyda R.B. The Ukrainian members of parliament of UNDO and their labour are in Polish parliament on eve of Second World war.....	65
Kler I.G. Of community activity Drahomanov Michael. Historiography of the problem.....	69
Savchenko L.G. Historiographical research and periodization of scientific works of O.M. Onyshchenko.....	73
Yarlykova O.A. Forming the image of the «West» in the official culture of laughter USSR 1953–1964 years.....	75
Hnydka M.M. Incipience of Orthodox religious Fund and its activities during the unification of Bukovyna and Galicia.....	82
Dianova N.N. Archbishop Hersonsky and Odessa Dimitriy (Kovalnitsky).....	86
Burlaka S.M. Life and scientific activity of I.M. Yeremeyev.....	90
Vergunov V.A. P.I. Gavseyvych (1879–1920) – the organizer of system research culture of medicinal plants, statesman and public figure during the first hopes of Ukrainian statehood.....	92
Nikitenko K.V. The shock workers movement in the Ukrainian SSR financial and banking system: official soviet propaganda and the real history.....	99
Levina Y.S. Theoretical and methodological basis Soviet Power information politics in Western regions of UkSSR (1939–1941).....	104
Lahodych M.M. Influence of the soviet religion politics on the confessional transformations and the structuring of the church relations in Galychyna (1944–1965).....	109
Makhortykh M.S. Memorialization of memory about the liberation of Kyiv from German occupation during the Soviet period (1943–1991).....	114
Buryak S.A. Restoration and development of logistical and educational base of historical faculties and departments at pedagogical institutes of the USSR (1943–1945).....	117
Mulyar H.V. Archeological studies of the territories of Volyn and Rivne (second part of the 1940–s – beginning of the 1990–s).....	122
Lukyanenko O.V. Anti–western hysteria in caricatures of educators of Ukrainian Soviet Socialist Republic of postwar seven–years period (1).....	126
Yevtushyk R.V. Historical analysis of foreign scientists research of sugar beet breeding for monogerm in the first half of the XX century.....	128
Rishko N.N. Professor I.Smirnov is organizer of domestic breeding work.....	131
Kotenko R.M. Social and economic background for tourism and tours development in Precarpathia during the Soviet Era (1970s–1980s).....	134
Paliychuk Ju.V. The problem of accounting the immovable monuments of history and culture in the Carpathian region during the Soviet period.....	138
Chepurda G.M. The Ecological Consequences of Irrigation and Drainage Works Carried Out in Accordance with «The Great Plan of Nature Transformation» for Ukraine.....	142
Zakharchuk O.O. Development of quality testing Katerynoslav during the twentieth century.....	145
Kerimov B.O. Theatrical life of Irevan city at the beginning of 20–th century.....	149
Bublyk T.T. Evolution of Relations between Ukrainian Greek Catholics and Soviet Authorities (1985–1989).....	151
Korsak R.V. Ukrainian–Czech relations in the process of transformation of Central and Eastern Europe: commerce and economic cooperation kontenst (2000–2012).....	155
Berezanskal.M. The interpretation of native investigators o innovations in organisation of educational process and management system in pedagogical establishments of I–II accreditation level of Ukraine (2002–2011).....	158
Derkach S.S. Ethnic and language changes in the structure of Kyiv region population.....	162
Trohanyak O.S. The role of «Young Ukraine» in Berezhany.....	166
Pyvovarenko O.A. To the problems of interdisciplinarity of scientific research in the area of nutrition.....	169
Taras Ya. On choice of wood for construction of churches.....	173

PHILOSOPHICAL SCIENCES

Zhurba M.A. In search of The All: return to ancient sources.....	178
Chernova L.P. Philosophical sense of modern scientific picture of the world.....	182
Vladlenova I.V. Psychological bases of scientific activity.....	187
Andriyenko O.V. The socially–functional dimension of the phenomenon of fear.....	190
Gansova E.A. Social state as the basic foundation for humanization of society.....	193
Goncharenko M.M. Co–evolutionare principle in determining of social natural contradiction.....	197
Asadova N.M. Virtual reality in terms of aesthetic thinking.....	201
Volinets A.A. Randomness as an esthetic principle of modern art.....	204
Kovalchuk N.D. Conception of «sofijnist» in the context of the Kyiv Rus time orthodox culture.....	208
Derman L.N. Cultural norms of human corporeality in fashion.....	211
Dmytrenko M.Y. Corporate culture and its functional potential.....	214

Melnyk V.V. Globalization in cultural sphere: theoretical–methodological analysis.....	219
Prudnikova E.V. Globalization challenges the information culture of the Ukrainian society.....	225
Chechelnytsky A.V. Globalizational processes in modern society.....	229
Smirnova O.D. Historical and philosophical analysis of the concepts of «identity» and «cultural identity» in European philosophy.....	232
Starovoi O. Social environment as a factor in the formation of innovative cultural of a personality in Ukrainian society.....	236
Savitska I.M., Maydanyk N.O. Consciousness as a problem of modern philosophy.....	240
Sakun A.V. «Reason» and «knowledge» in the problem field of modernity.....	243
Topol O.V. Archetypes of Ukrainian mentality in mythical and epic discourse.....	247
Mehtiyeva G. The task of the modern nation-state and globalization.....	250
Zakharchuk O.I. Slavery and serfdom as historical forms of institutionalization of human bondage.....	252
Savitska I.M., Smolnytska O.I. Problems of formation national identity through the prism of historical Memory in modern society.....	255
Khodus H.V. Privacy as a locus of personal existence: topical trends.....	257
Kyiak M. Roman Catholic Church and evangelization mission in an information age.....	261
Panchenko M.G. Hermeneutic discourse of Ukrainian Protestantism: problem statement.....	263
Goncharenko O.A. Analytical philosophy Kazimier Twardowski: Image teaching.....	266
Goian I.N. Boris Yakovenko's Transcendentalism in a discussion context round psychologism. Article second. Critic of the Edmund Husserl's phenomenology.....	271
Mammadov J.O. About theory of tragedy in Hegel's point view.....	275
Matvienko I.S. «A healthy society» and man's place in it (E. Fromm).....	278
Bilogur V.E. Formation of modern concepts of sports in the globalization and European integration: international and domestic experience.....	280
Zavalniuk O.V. Sport as an object of philosophical reflection.....	285
Boyko A.I., Kayuk T.V. Analysis of educational crisis complexity trend using «highlighting of trends» method.....	288
Boychenko M.I. Socio–communicative means of modern university education.....	292
Yemelyanenko Ye.O. Manifestations of marginality in heterogeneous groups: problems of formation of teacher competencies within inclusive education.....	298
Krikun V.U. Rhetoric as a science and academic disciplines: history and modernity.....	301
Naydonov A.G. Philosophical aspects of the historical development of the conceptual foundations of higher education.....	305
Tretyakova T.M. Components of the humanization of higher education in Ukraine.....	309
Bilokopytova N.I. Dialectical of worldview and ideology of Turkic social culture.....	312
Veliyeva I.H. Poems Sadi Sani in «Tezkireyi-Karadaghi» (textual and philological analysis).....	317
Guliyev N.M. Unity of modernity and history in prose (based on creativity Manaf Suleymanov).....	320

POLITICAL SCIENCES

Kalandarov N. New geopolitical trends and processes of globalization in world politics.....	324
Morar N.V. Nationalism in ideologies, policies and practices of political parties.....	327
Vinnykova N.A. Behind the scenes of democracy: unwavering elitism in political decision–making.....	331
German Iu.O. Geopolitical content and importance of space exploration.....	334
Kholod I.Y. Regional Comprehensive Economic Partnership Negotiations: Problems and Prospects.....	337
Rafalskiy I. National self-determination : integration and where integration processes.....	342
Polyovyy M.A. The factor of civil society and prognostication of stability of political process.....	345
Kyianytsia L.L. Regional balance of power within the context of the Theory of Regional Security Complexes (TRSC).....	349
Shelemba M.M. The electoral field structuring: elements, formation features and dynamic patterns.....	353
Shlikht I.V. Dmytro Dontsov vs Vyacheslav Lypynsky: conflict of ideologies or conflict of personalities?.....	358
Shoturma N.V. Information and analytical support of local executive authorities.....	363
Trebin M.P. The phenomenon of «hybrid» war.....	366
Shafiev N.Y. Activities of Diaspora as an important element of lobbying.....	372
Tyrkus Y.S. Democratization as a process of European integration framework in Ukraine.....	374
Nasadyuk Yu. S. The realities of political values of Ukrainian society (based on «The Revolution of Dignity»).....	378
Golovan O. O. The role of Ukraine in potential 2014 U.S. security strategies.....	381
Makarenko B. Social principles of the political participating are unrealities. To democratization of Ukrainian society.....	384
Kizim V. Emphasizing of privacy as an element of political PR.....	388
Shvechikova Ya. P. History of formation and development of the European regional security complex.....	392
Savka O.V. Administrative and territorial reform in Poland: the revolution of regional management.....	395
Plevako I.G. Latin American geopolitical alter–globalism and social anti–globalism.....	399
Yuvchenko A.I. Quotas as a political mechanism to promote gender equality in East and South Asia states.....	404
Mamedli A.A. Influence of Iranian–Turkish relations on the South Caucasus.....	407
Korolevska A.V. Political tolerance in relations between the authorities and the opposition in Russia.....	411

SOCIOLOGICAL SCIENCES

Goyan I. N., Maksymovych O. V. Modernism and traditionalism as a civilized types of Ukrainian ethnic national character: historical and sociological analysis.....	415
Korostyleva A. Multiplicity of concepts regarding the definition of «youth» and its limiting age limits.....	419

SCIENTIFIC LIFE

Kotigorenko V. O. Distribution of political radicalism and extremism among modern Ukrainian youth. Review on a monograph: E.O. Vasilchuk: Political radicalism and extremism in the youth environment of Ukraine / E.O. Vasilchuk. - Tcherkasy : "Pallium", 2014. - 514 c.	
Masayev M. V. Whether the art is able to overcome the logocentrism peculiar to science or it will lose the connection with reality finally and its symbols will become the simulacra. Review on a Monograph: Berestovskaya D.S. A Contribution to the Philosophy of Art / D.S. Berestovskaya. – Simferopol: IT «ARIAL», 2013. – 200 p.....	422
Moravez Norbert. Review on a monograph: Krivoshey I.I. The Polisharis to crats of Potozkiy are in socio-economic and social and political life of підросійської Ukraine (anendof XVIII isbeginningof XX ofcentury). - Uman, 2013. - 400 p.s.....	423
Shevchuk O. V. The reference to the monography: Sedlyar Y.O. International sanctions in the world politics: theory and practice / Y.O. Sedlyar. – Mykolayiv: Petro Mohyla Black Sea State University edition, 2013. – 412 p.....	425

СОДЕРЖАНИЕ

ИСТОРИЧЕСКИЕ НАУКИ

Николаева Н.Б. Присоединение украинских этнических земель к Российской и Австрийской империй вследствие трех разделов Польши (1772–1795 гг.).....	5
Масаев М.В. Кто вызвал смутное время на Руси на рубеже XVI–XVII вв.? Историческое осмысление проблемы.....	8
Мердух Ю.М. Портретная галерея украинского гравера Ивана Филипповича (середина XVIII в.).....	11
Буравский А.А. Римско-католическая церковь на Правобережной Украине конца XVIII – начала XX вв. в польской историографии.....	14
Трубчанинов С.В. Место и значение географии в системе исторического образования в российских императорских университетах.....	18
Малюга В.В. Деятельность женских сельскохозяйственных учебных заведений на Черниговщине во второй половине XIX – начале XX в.....	21
Левченко И.Н. Основы тенденциостановления и развития Киевского общества естествоиспытателей (вторая половина XIX – начало XX века).....	26
Левицкая Н.Н. Общая характеристика состояния высшего гуманитарного образования в Украине в конце XIX – начале XX вв.....	30
Мартыненко В.В. Становление экономического сотрудничества между Украиной и Белоруссией в 1918 году.....	36
Подлесный Д.В. Роль академических совещаний в реформировании системы высшего образования: опыт революционной эпохи (1917–1921 гг.).....	39
Попшалы И.В. Социальная политика советского правительства УССР в сфере репродуктивного здоровья в 20–30-е годы XX века.....	42
Коханова Е.А. Положение женщины в Советской Украине в начале 20–х гг. XX в.....	45
Устенко А.А. «Бывшие люди» в социальной стратификации советского общества 1920–х гг.....	49
Фесенко В.В. Политика советской власти в отношении польского этнического меньшинства в УССР в 1920–1930-е гг.....	52
Шпакович Е.В. Литературный процесс в Украине 20–х гг. XX ст. (на материалах харьковских периодических изданий).....	57
Щербань Н.В. Советские идейно-идеологические рудименты в сфере государственно-церковных отношений: сущность, принципы и механизмы преодоления.....	61
Пуйда Р.Б. Украинские парламентарии УНДО и их труд в польском парламенте накануне Второй Мировой войны.....	65
Клер И.Г. Громадская деятельность Михаила Драгоманова. Историография проблемы.....	69
Савченко Л.Г. Историографическое исследование и периодизация научных трудов академика О.М. Онищенко.....	73
Ярлыкова А.А. Формирование образа «Запада» в официальной смеховой культуре УССР 1953–1964 гг.....	75
Нидка М.М. Становление Православного религиозного фонда и направления его деятельности в период объединения Буковины с Галичиной.....	82
Дианова Н.Н. Архиепископ Херсонский и Одесский Димитрий (Ковальницкий).....	86
Бурлака С.Н. Жизненный и научный путь И.М. Еремеева.....	90
Вергунов В.А. П.И. Гавсевич (1879–1920) – организатор системного исследования культуры лекарственных растений, государственный и общественный деятель в годы первых надежд государственности Украины.....	92
Никитенко К.В. Движение ударников финансово-банковской системы УССР: официальная советская пропаганда и правда истории.....	99
Левина Ю.С. Теоретико-методологические принципы информационной политики советской власти в Западных областях УССР (1939–41 гг.).....	104
Лагодыч Н.Н. Влияние советской религиозной политики на конфессиональные трансформации и структуризацию церковных отношений в Галиции (1944–1965 гг.).....	109
Махортых Н.С. Мемориализация памяти про освобождение Киева от немецкой оккупации в советское время (1944–1991).....	114
Буряк С.А. Восстановление и развитие материально-технической и учебно-методической базы исторических факультетов и отделений при педагогических институтах УССР (1943–1945).....	117
Муляр Г.В. Археологические исследования Вольны и Ривненщины (вторая половина 1940-х – начало 1990-х годов).....	122
Лукьяненко А.В. Антизападная истерия в карикатурах педагогов УССР послевоенного семилетия (1).....	126
Евтушок Р.В. Исторический анализ научной деятельности иностранных ученых в селекции сахарной свеклы на односемянность (первая половина XX в.).....	128
Ришко Н.Н. Профессор И.В. Смирнов – организатор отечественного племенного дела.....	131
Котенко Р.М. Социально-экономические предпосылки развития туризма и путешествий на Прикарпатье в советский период (1970–1980 гг.).....	134
Палийчук У.В. Проблема учета недвижимых памятников истории и культуры на Прикарпатье в советскую эпоху.....	138
Чепурда А.Н. Экологические последствия гидромелиоративных работ «Великого плана преобразования природы» для Украины.....	142
Захарчук О.А. Развитие сортоиспытания на Екатеринославщине на протяжении XX в.....	145
Керимов Б.О. Театральной жизни иреванского город в начале 20-го века.....	149
Бублык Т.Т. Эволюция отношений греко-католиков и советской власти (1985–1989).....	151
Корсак Р.В. Украинско-чешские отношения в трансформационных процессах Центрально-Восточной Европы: торгово-экономический контекст сотрудничества (2000–2012 гг.).....	155
Березанская И.М. Инновации в организации учебно-воспитательного процесса и системы управления образованием высших педагогических учебных заведений Украины I–II уровней аккредитации (2002–2011 гг.) в трактовке отечественных исследователей.....	158
Деркач С.С. Этноязыковые изменения в составе населения Киевской области в начале XXI века.....	162
Троханяк А.С. Роль «Молодой Украины» в Бережанах.....	166
Пивоваренко Е.А. К проблемам междисциплинарности современных научных исследований в области питания.....	169
Тарас Я. Выбор дерева для строительства церквей.....	173

ФИЛОСОФСКИЕ НАУКИ

Журба Н.А. В поисках Единого: возвращение к античным источникам.....	178
Чернова Л.П. Философский смысл современной научной картины мира.....	182
Владленова И.В. Психологические основания научной деятельности.....	187
Андриенко Е.В. Социально-функциональное измерение феномена страха.....	190
Гансова Э.А. Социальное государство как базовая предпосылка процессов гуманизации общества.....	193
Гончаренко М.М. Козволюционный принцип в определении социоприродных противоречий.....	197
Асадова Н.М. Виртуальная реальность с точки зрения эстетического мышления.....	201
Вольнец А.А. Эстетический принцип случайности в современном искусстве.....	204
Ковальчук Н.Д. Концепция софийности в контексте православной культуры периода Киевской Руси.....	208
Дерман Л.Н. Культурные нормативы телесности.....	211

Дмитренко М.И. Корпоративная культура и ее функциональный потенциал.....	214
Мельник В.В. Глобализация в культурной сфере: теоретико-методологический анализ.....	219
Прудникова Е.В. Глобальные вызовы информационной культуре украинского общества.....	225
Чельничий А.В. Глобализационные процессы в современном обществе.....	229
Смирнова А.Д. Историко-философский анализ понятий «идентичность» и «культурная идентичность» в европейской философии.....	232
Старовойт Е. Общественная среда как фактор формирования инновационной культуры личности в украинском обществе.....	236
Савицкая И.М., Майданик Н.О. Сознание как проблема современной философии.....	240
Сакун А.В. «Разум» и «знание» в проблемном поле современности.....	243
Тополь О.В. Архетипы украинской ментальности в мифопоэтическом дискурсе.....	247
Мехтиева Г. Задача современного национального государства и глобализация.....	250
Захарчук О.И. Рабство и крепостничество как исторические формы институализации неволи.....	252
Савицкая И.М., Смольницкая О.И. Проблемы формирования национальной идентичности через призму исторической памяти в современном обществе.....	255
Ходус Е.В. Приватность как locus личного существования: актуальные тенденции.....	257
Кияк М. Римско-католическая церковь и миссия евангелизации в информационную эпоху.....	261
Панченко М.Г. Герменевтический дискурс украинского протестантизма: постановка проблемы.....	263
Гончаренко О.А. Аналитическая философия Казимира Твардовского: образ обучения.....	266
Гоян И.Н. Трансцендентализм Бориса Яковенко в контексте дискуссии вокруг психологизма. Статья вторая. Критика феноменологии Эдмунда Гуссерля.....	271
Мамедов Д.О. О теории трагедийности в воззрениях Гегеля.....	275
Матвиенко И.С. «Здоровое общество» и место человека в нем (Э. Фромм).....	278
Билогур В.Е. Формирование современной концепции спорта в условиях глобализации и евроинтеграции: международный и отечественный опыт.....	280
Завальнюк Е.В. Спорт как объект философской рефлексии.....	285
Бойко А.И., Каюк Т.В. Анализ тенденции комплексности кризиса в образовании путем использования метода «выделения тенденций».....	288
Бойченко М.И. Социально-коммуникативные средства обеспечения современного университетского образования.....	292
Емельяненко Е.О. Проявления маргинальности в гетерогенных группах: проблемы формирования компетенций преподавателя в рамках инклюзивного образования.....	298
Крикун В.Ю. Риторика как наука и учебная дисциплина: история и современность.....	301
Найденев А.Г. Философские аспекты исторического развития концептуальных основ высшего образования.....	305
Третьякова Т.Н. Составляющие гуманизации высшего образования в Украине.....	309
Белокопытова Н.И. Диалектичность мировоззрения и идеологии тюркской социальной культуры.....	312
Велиева И.Х. Стихи Сади Сани в «Тезкирейи-Гарадаги» (текстологический и филологический анализ).....	317
Кулиев Н.М. Единство современности и истории в художественной прозе (на основе творчества Манафа Сулейманова).....	320

ПОЛИТИЧЕСКИЕ НАУКИ

Каландаров Н. Новые геополитические тенденции и процессы глобализации в мировой политике.....	324
Морарь Н.В. Национализм в идеологии, политике и практике политических партий.....	327
Винникова Н.А. По ту сторону демократии: неизменность элитизма политических решений.....	331
Герман Ю.А. Геополитическое содержание и значение освоения космического пространства.....	334
Холод И.Ю. Переговоры о Региональном всеобъемлющем экономическом партнерстве: проблемы и перспективы.....	337
Рафальский И.А. Национально-самоопределения: интеграционные и дезинтеграционные процессы.....	342
Половой Н.А. Фактор гражданской общности и прогнозирования стабильности политического процесса.....	345
Кияница Л.Л. Региональный баланс сил в контексте теории региональных комплексов безопасности (ТРКБ).....	349
Шелемба М.М. Структуризация электорального пространства: объекты, особенности формирования, динамика изменений.....	353
Шлихта И.В. Дмитрий Донцов vs Вячеслав Липинский: конфликт идеологий или конфликт личностей?.....	358
Шотурма Н.В. Информационно-аналитическое обеспечение деятельности местных органов исполнительной власти.....	363
Требин М.П. Феномен «гибридной» войны.....	366
Шафиев Н.Ю. Деятельность диаспоры как важный элемент лоббирования интересов.....	372
Тыркес Ю.С. Демократизация как основа обеспечения евроинтеграционного процесса в Украине.....	374
Насадюк Ю.С. Реалии политических ценностей украинского общества (на примере Революции Достоинства).....	378
Головань А.А. Украина в стратегиях безопасности США 2014 года.....	381
Макаренко Б. Социальные основы политического участия в реалиях демократизации украинского общества.....	384
Кизь Н.В. Афиширование частной жизни как элемент политического PR.....	388
Швечикова Я.П. История становления и развития европейского регионального комплекса безопасности.....	392
Савка А.В. Административно-территориальная реформа Польши: революция регионального управления.....	395
Плевако И.Г. Латиноамериканский геополитический альтерглобализм и общественный антиглобализм.....	399
Ювченко А.И. Квотирование как политический механизм гендерного уравнивания в государствах Восточной и Южной Азии.....	404
Мамедли А.А. Влияние Ирано-Турецких отношений на Южнокавказский регион.....	407
Королевская А.В. Политическая толерантность в отношениях власть-оппозиция в России.....	411

СОЦИОЛОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Гоян И.Н., Максимович О.В. Модернизм и традиционализм как цивилизационные типы украинского этнонационального характера: историко-социологический анализ.....	415
Коростылева А. Множественность концепций относительно определения понятия «молодежь» и ее предельных возрастных границ.....	419

НАУЧНАЯ ЖИЗНЬ

Котигоренко В. А. Распространение политического радикализма и экстремизма среди современной украинской молодежи. Рецензия на монографию: Е. О. Васильчук: Политический радикализм и экстремизм в молодежной среде Украины / Е. О. Васильчук. - Черкассы: "Паллиум", 2014. - 514 с. ...	422
Масаев М. В. Способно ли искусство преодолеть свойственный науке логоцентризм или оно окончательно теряет связь с реальностью, а его символы станут симулякрами. Рецензия на монографию: Берестовская Д.С. Очерки философии искусства / Д.С. Берестовская. - Симферополь: ИТ «АРИАЛ», 2013. - 200 с.	423
Моравец Норберт. Рецензия на монографию: Кривошея И.И. Польские аристократы Поточки в социально-экономической и общественно-политической жизни подросийской Украины (конец XVIII - начало XX века). - Умань, 2013. - 400 с.	425
Шевчук А.В. Рецензия на монографию: Седляр Ю.А. Международные санкции в мировой политике: теория и практика / Ю.А. Седляр. - Николаев: Черноморский государственный университет им. П.Могила, 2013. - 412 с.	427

ДО УВАГИ АВТОРІВ !

Вимоги до структури та оформлення наукових статей:

1. Наукова стаття повинна містити такі необхідні елементи:

- постановка проблеми у загальному вигляді та зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями;
- аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання даної проблеми і на які спирається автор, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується означена стаття;
- формулювання цілей статті (постановка завдання);
- виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів;
- висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку.

2. Розташування структурних елементів статті:

- УДК;
- прізвище, ім'я, по батькові автора (авторів), вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, e-mail (українською, англійською, російською мовами);
- назва статті та анотація українською, англійською, російською мовами (900–1000 знаків кожна);
- анотація повинна бути – структурованою, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки;
- ключові слова українською, англійською, російською мовами;
- обов'язковий список використаних джерел у кінці статті;
- після списку використаних джерел надається цей же список джерел латинським алфавітом (транслітерація);
- обсяг статті – до 25 тис. знаків (як виняток, не більше 35 тис. знаків);
- обов'язкова вимога до статей – якість, високий рівень англійської мови.

3. Вимоги для оформлення тексту:

всі поля 20 мм; шрифт Times New Roman, кегель 14, інтервал – 1,5; абзацний відступ – 10 мм. Рисунок і таблиці оформляються згідно з ДСТУ. Щодо символів. В тексті необхідно використовувати лапки лише такого зразку: “”, тире – це коротке тире: “–”. Не потрібно ставити зайві пробіли, особливо перед квадратними чи круглими дужками, а також в них. Для запобігання потрібно використовувати функцію “Недруковані знаки”.

4. Посилання на джерела в тексті подаються за таким зразком:

[7, с. 123], де 7 – номер джерела за списком використаних джерел, 123 – сторінка. Посилання на декілька джерел одночасно подаються таким чином: [1; 4; 8] або [2, с. 32; 9, с. 48; 11, с. 257]. Посилання на архівні джерела – [15, арк. 258,2 31 зв].

5. Стаття подається мовою оригіналу (українською, російською, англійською, німецькою, французькою, іспанською, польською, чеською) у електронному варіанті у вигляді файлу, який виконаний в текстовому редакторі MS Word for Windows, на диску чи електронною поштою.

6. Статті, автори яких не мають наукового ступеня, супроводжуються рецензією кандидата або доктора наук за фахом публікації або витягом із протоколу засідання кафедри (відділу) про рекомендацію статті до друку. Рецензія або витяг з протоколу подається у сканованому вигляді електронною поштою.

7. Відповідальність за зміст, точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори матеріалів. Редакція залишає за собою право на незначне редагування і скорочення, а також літературне виправлення статті (зі збереженням головних висновків та стилю автора). Редколегія може не поділяти світоглядних переконань авторів.

8. До статті додаються:

– для Веб-сайту збірника обов'язкове резюме статті англійською мовою не менше як 4000 знаків. Резюме статті повинно бути структуроване, містити мету дослідження та застосовані методи, основні одержані висновки.

Резюме статті надсилається безоплатно.

– **Відомості про автора (авторів):** прізвище, ім'я, по батькові, вчений ступінь, вчене звання, посада і місце роботи, службова і домашня адреси з поштовим індексом, контактний телефон, e-mail.